

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์การศึกษาพิเศษ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณสมบัติหรือสิ่งบ่งชี้ด้านภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน รวมทั้งคุณสมบัติสำคัญเพิ่มเติมสำหรับการเป็นอาจารย์ของเด็กพิเศษโดยเฉพาะ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ปกติและอาจารย์การศึกษาพิเศษ ฝ่ายมัธยมศึกษาของโรงเรียนจิตจรดดา จำนวน 60 คน สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นหญิงมากกว่าชาย อายุระหว่าง 22-30 ปี ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่สอนเฉพาะเด็กปกติและได้รับการสรรหาจากบุคคลภายในเป็นผู้แนะนำหรือฝากเข้า จบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านการสอนโดยตรง และมีประสบการณ์สอนระหว่าง 1-10 ปี ได้รับการพัฒนาจากโรงเรียนเพื่อให้สอนเด็กปกติและเด็กพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการฝึกอบรม สัมมนา และได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าภูมิหลังด้านการศึกษาและการหาความรู้เพิ่มเติมมีผลต่อการทำหน้าที่อาจารย์การศึกษาพิเศษในระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างมากว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์การศึกษาพิเศษเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ภูมิรู้ ภูมิฐาน ภูมิธรรม ตามคุณลักษณะของครูที่ดี และคุณสมบัติเพิ่มเติม คือ ช่างสังเกต มีเมตตา อดทน จิตใจดี ใจเย็น เสียสละ พร้อมเป็นผู้ให้ ให้เวลาแก่เด็กพิเศษได้เต็มที่ เข้าใจสภาวะธรรมชาติ พฤติกรรม และพัฒนาการของเด็กพิเศษอย่างแท้จริง มีใจรักในการสอนและช่วยเหลือเด็กพิเศษอย่างจริงจังและจริงใจโดยไม่หวังผลตอบแทน มุ่งมั่นทุ่มเท ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความรู้วิธีการสอนเทคนิคการสอนเพื่อให้เด็กอยากเรียนรู้และสนุกกับการเรียน มีบุคลิกภาพดี พูดจาไพเราะ มีวาทศิลป์โน้มน้าวใจเด็ก เป็นที่พึ่งทางใจของเด็ก รับฟังและแก้ปัญหาให้เด็ก ทำให้เด็กไว้วางใจ มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถประสานงานกับจิตแพทย์/นักจิตวิทยา รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองของเด็กได้ เพื่อให้เด็กพิเศษได้รับการดูแลอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ปรากฏว่า เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ประวัติการศึกษาด้านการศึกษาที่จบ ประสบการณ์ การสรรหา และวิธีแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ไม่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์การศึกษาพิเศษทั้งด้านภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน

ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะว่า สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบควรกระตุ้นและผลิตอาจารย์การศึกษาพิเศษ โดยเพิ่มสาขาการศึกษาพิเศษในคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ จัดหลักสูตรระยะสั้นสำหรับอาจารย์ที่สอนเด็กพิเศษอยู่ แต่ไม่ได้จบด้านการสอนเด็ก

พิเศษโดยตรง กอปรกับโรงเรียนควรห่วงใยและเห็นความสำคัญของอาจารย์การศึกษาพิเศษอย่าง
จริงจัง นอกจากนี้ อาจารย์การศึกษาพิเศษควรมีใจรักในการสอนอย่างแท้จริง และพัฒนาการสอน
ของตนอย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากคุณลักษณะด้านภูมิธรรมและภูมิฐานที่มีอยู่แล้ว